

# Effectief samenwerken kan en moet



Foto: Henriëtte Gueest

Minister Huizinga van VROM (zittend) en voorzitter Wientjes van VNO-NCW ontvangen uit handen van Mariëtte van Empel (Directeur Klimaat en Luchtkwaliteit – VROM, rechts) de publicatie 'Een klus geklaard'

'Doelgroepbeleid Milieu en Industrie' is één van de eerste milieuprojecten die in IPO-verband zijn opgepakt. Met succes, blijkt twee decennia later. Industrie en overheid hebben de afgelopen twintig jaar in eendrachtige samenwerking de industriële milieuprestaties verbeterd. Wat zijn de sleutelfactoren om tot een dergelijke effectieve samenwerking te komen?

In het Doelgroepenbeleid Milieu en Industrie (DMI) zijn er convenanten afgesloten tussen de overheidsinstanties en elf bedrijfstakken. Ambitieuze doelstellingen zijn geformuleerd en een samenwerking was geboren. Door deze aanpak is veel milieuwinst geboekt in Nederland. De milieubelasting van

de industrie is sterk teruggedrongen en de meeste doelstellingen zijn gerealiseerd. Veel emissies zijn met 80 tot 90% verminderd. Een volledig overzicht van de resultaten is in het boek 'Een klus geklaard' te vinden. Het halen van deze mooie resultaten ging echter niet zonder slag of stoot. Naast de kwantita-

tieve milieuresultaten is de nauwe samenwerking tussen verschillende overheidsinstanties en de industrie ook belangrijke winst.

### Succesfactoren

Recent is er veel publiciteit geweest over de (in)effectiviteit van convenanten naar aanleiding van een

onderzoek van Dijkgraaf c.s.. Op basis van internationaal onderzoek naar convenanten in het kader van energiebeleid concludeert hij dat de convenanten meestal ineffectief zijn. Daarnaast zegt hij echter wel dat goed vormgegeven convenanten in bepaalde situaties een effectief instrument zijn. De niet in zijn onderzoek betrokken DMI-convenanten tonen dit ook aan. Samenwerken is niet gemakkelijk, maar wel degelijk mogelijk. Als je het goed aanpakt is samenwerking tussen partijen uiterst effectief om het doel te bereiken. Een onafhankelijke organisatie, bij het DMI was dit FO-Industrie, kan partijen tot elkaar brengen en zorgen voor een positieve benadering. Daarnaast zijn er andere elementen die leiden tot een vruchtbare samenwerking.

### Klimaatcongres 2010

Op 17 november organiseert Agentschap NL in opdracht van het Platform Duurzame Overheden het Klimaatcongres 2010. Het wordt een dag vol interactie, informatie en inspiratie over klimaat en duurzaamheid. Het Klimaatcongres 2010 is bedoeld voor bestuurders en ambtenaren van provincies, gemeenten, waterschappen, ministeries en organisaties of bedrijven, die samen aan klimaatdoelstellingen en duurzaamheid werken. Naast de 'Klimaatacademie' met prominente sprekers zijn er workshops, praktijkcases en debatten. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder meer: lokale duurzame energiebedrijven, de route naar klimaatneutraliteit, duurzame gebouwde omgeving, burgerinitiatieven, mobiliteit, enzovoort. Kortom: een dag vol interactie, informatie en inspiratie.

Het Klimaatcongres 2010 vindt plaats in De Fabrique in Utrecht; de toegangsprijs bedraagt 150 euro. Informatie en inschrijving: [www.klimaatcongres.nl](http://www.klimaatcongres.nl)

LEES VERDER OP PAGINA 2

### Verloving een feit, trouwerij aanstaande

De programma's Besluit Risico's Zware Ongevallen en Vernieuwing Toezicht Chemie gaan samen in een programma majeure risicobedrijven.

LEES VERDER OP PAGINA 3

### Impuls aan duurzame gebiedsontwikkeling

Zuid-Holland zet vaart achter het operationaliseren van duurzame gebiedsontwikkeling. Dit gebeurt via het programma 'Kwaliteitsimpuls Ruimte en Milieu 2010-2012'.

LEES VERDER OP PAGINA 5

### Systeemtoezicht volop in ontwikkeling

Het afstemmen van toezicht op het managementsysteem van bedrijven wint snel terrein. De provincie Noord-Brabant tinnert aan de weg.

LEES VERDER OP PAGINA 7

### Van papieren Hinderwet naar digitale omgevingsvergunning

Vanaf 1 oktober vormt de Wabo de juridische basis voor vergunningen. De stapels papier van weleer zijn omgezet in Mb's.

LEES VERDER OP PAGINA 9

### Geen verregaande verlaging emissies

Europa is het eens over de 'Richtlijn inzake industriële emissies'. In de Nederlandse uitvoeringspraktijk verandert er weinig.

LEES VERDER OP PAGINA 10

# Effectief samenwerken

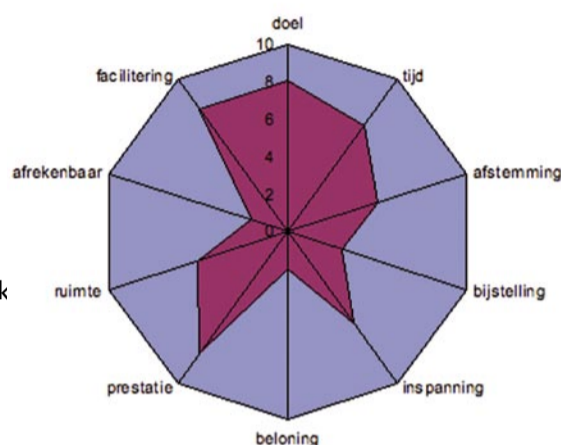
## Een overzicht van de succesfactoren.

### Investeer in medestanders

Neem de tijd te wennen aan elkaar en aan het idee om samen te werken. Verdiep je in elkaar en zorg voor vertrouwen. Alle begin is moeilijk, maar een goed begin is wel het halve werk. Leer elkaars posities kennen en respecteer die. Dat neemt de eerste drempels weg en maakt de volgende stap mogelijk. Hoeveel tijd dit kost, verschilt per samenwerkingsvorm. Bij de milieuconvenanten zat er vijf jaar tussen het voornemen om samen te werken, voortkomend uit het Nationaal Milieubeleidsplan, en het afsluiten van het eerste convenant.

### SamenwerkingsRadar

Op basis van de ervaringen uit de DMI-periode is het instrument SamenwerkingsRadar ontwikkeld. Hiermee kunnen in een vroeg stadium van een project de kansen en risico's van een samenwerking in kaart gebracht worden. Iedereen heeft bewust of onbewust bepaalde verwachtingen van een samenwerking en deze verwachtingen bepalen de opstelling van partijen. Met de SamenwerkingsRadar maak je deze zichtbaar en bespreekbaar, zodat er actie op ondernomen kan worden.



### Formuleer aantrekkelijke doelen

Als je elkaar posities voldoende kent en respecteert kun je op zoek gaan naar doelstellingen waar iedereen zich aan willen committeren. Bij de milieuconvenanten zijn ambitieuze langetermijndoelen geformuleerd. Het voordeel voor de overheid was dat doelstellingen binnen bereik kwamen en dat bedrijven actie ondernamen om hun milieuprestaties te verbeteren. Voor de bedrijven waren de voordelen een eenduidige aanpak (level playing field), een duidelijke lange termijn visie (consistentie in beleid) en de flexibiliteit zelf te bepalen wanneer er geïnvesteerd wordt in het verlagen van de milieubelasting.

### Maak werkafspraken

Bedenk samen hoe de doelstellingen worden bereikt en geef hierbij de ruimte voor een eigen benaderingswijze. Maar spreek ook af wat er gebeurd als de afspraken niet worden nagekomen. In de milieuconvenanten zijn werkafspraken gemaakt over het opstellen van bedrijfsmilieuplannen en voortgangsrapportages. De provincies hebben hier een belangrijke rol. Zij beoordelen de plannen en rapportages en spreken de bedrijven aan als de ambities niet worden waargemaakt. Ze hielden dus toezicht op de naleving van de afspraken. Provincies gaven ook sturing aan verschillende

projectgroepen. Zo waren de gedeputeerden Wiersma (Zeeland), Van der Kolk (Gelderland), en Adema (Fryslân) betrokken bij de overleggroepen chemie en basismetaal, papier en karton, en zuivelindustrie. De werkafspraken gingen ook over de bevoegdheden voor het bijstellen of beëindigen van het convenant. Daarnaast zijn er heldere afspraken gemaakt over de financiering, wat een veel voorkomend struikelblok is bij samenwerking.

### De smeerolie!

Als alle afspraken op papier staan komt het aan op de uitvoering en blijkt de weerbarstige praktijk altijd net even anders te zijn dan de theorie. Daarom is het van belang in gesprek te blijven om nieuwe afspraken te maken naar aanleiding van de nieuwe 'werkelijkheid'. Monitoren van de uitvoeringen en tussentijdse resultaten zijn belangrijk om het vertrouwen tussen de partijen te versterken. En dient ook als een onderbouwing voor de altijd wantrouwende buitenwereld. In het DMI werden de resultaten gevolgd via jaarlijkse voortgangsrapportages per bedrijfstak. De resultaten werden besproken en eventueel werden afspraken gemaakt over bijsturing en in een aantal gevallen tot bijstelling van de doelen. De Facilitaire Organisatie (FO) Industrie die opgericht is voor het begeleiden van het doelgroepenbeleid, verzorgde de monitoring, overleggen, voortgangsrapportage en de afsluiting.

### Een klus geklaard

De enorme milieuwinst die is geboekt dankzij de DMI-convenanten is op 14 september gevierd met een symposium ter afsluiting van het traject. Minister Huizinga van VROM en voorzitter Wientjes van VNO-NCW ontvingen op feestelijk wijze de publicatie 'Een klus geklaard', waarin de DMI-waarden zijn verzameld.

Na twintig jaar samenwerking kan er positief worden teruggedacht aan deze periode. Het milieu is er bij gebaat geweest en de overheid en industrie zijn nader tot elkaar gekomen. De DMI-periode is dan wel afgesloten; samenwerking tussen de overheid en industrie blijft van belang om te werken aan een duurzame samenwerking. ●



Informatie: Ton Berendsen, 070-3451415, t.berendsen@fo-industrie.nl en Berend Potjer, 070-3451415, b.potjer@fo-industrie.nl

'Een klus geklaard' is gratis te downloaden van 'www.fo-industrie.nl' en 'www.vrom.nl' of (gratis) te bestellen via het Ministerie van VROM, Infolijn, 0800-8051, bestelcode 0091.

## Tanja Klip voorzitter ENCORE

Een grote Nederlandse delegatie heeft van 10 tot 12 juni de 9e ENCORE-conferentie in Polen bezocht. Het thema was biodiversiteit en klimaatverandering.



ENCORE (Environmental Conference of the European Regions) is een netwerk van en een platform voor regionale EU-milieubestuurders. De conferentie vindt elke twee jaar plaats. Voor alle duidelijkheid: milieu is in de Europese Unie een breed begrip. Het omvat water, natuur en milieuhygiëne. De conferentie in de regio Warmia y Mazury stond specifiek in het teken van biodiversiteit en klimaatverandering. Biodiversiteit is in Europa een actueel thema, nu de Europese Commissie een discussiestuk over opties voor een EU-visie voor biodiversiteit na 2010 heeft gelanceerd. Op de conferentie werd ook het SURF Nature (www.surf-nature.eu) project toegelicht. Hierbij gaat het om een goed inzicht in en vooral verbetering van de EU-financiering van projecten voor natuurbehoud en biodiversiteit.

De volgende conferentie in 2012 vindt, mede onder de vlag van de noordelijke provincies en het IPO, in Drenthe plaats. Aan de kandidaatstelling ging een - door de provincies gefinancierd - flitsend filmpje vooraf dat groot applaus ten deel viel. Verder is aan het slot van de conferentie de Drentse gedeputeerde Tanja Klip benoemd tot nieuwe voorzitter van ENCORE. ●

Informatie: Joop Kramer, 0592365822, j.kramer@drenthe.nl

# Verloving een feit, trouwerij aanstaande

De programma's Besluit Risico's Zware Ongevallen en Vernieuwing Toezicht Chemie gaan samen in een programma majeure risicobedrijven. Bestuurlijk is het licht op groen gezet om werk te maken van dit huwelijk.



**Vernieuwing Toezicht**

**LAT BRZO**



Eind 2009 is een onderzoek gedaan naar de overlap van de programma's Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) en Vernieuwing Toezicht Chemie (VTC). Hieruit bleek dat er - ondanks een andere ontstaansgeschiedenis en doelstelling - veel overlap is in de doelgroep bedrijven, de betrokken inspecteurs en ook de gebruikte ICT-systemen. Zoals in een goede relatie levert juist de samenvoeging diverse voordelen op. In dit geval op het gebied van vermindering van de toezichtlast waardoor ook een optimale inzet van personele en financiële overheidsmiddelen verkregen wordt. Dit betekent dat het bedrijfsleven op het gebied van veiligheid, arbeidsomstandigheden, milieu en water afgestemd en eenduidig toezicht zal ervaren. Vanuit overheidzijde is efficiënter en effectiever toezicht mogelijk.

## Aanzoek

Aangemoedigd door de onderzoeksuitkomsten is sinds de jaarwisseling veel energie gestopt in het samengaan van de programma's BRZO en Vernieuwing Toezicht Chemie in een programma majeure risicobedrijven. Zoals het ook vaak gaat in een relatie, hebben beide programma's de afgelopen maanden met elkaar geflirt. De basis voor het 'ja woord' is gelegd tijdens een formele bijeenkomst, een ambtelijke conferentie. Op 1 september volgde een bestuurlijk overleg met vertegenwoordigers van IPO, VNG, Unie van Waterschappen, het ministerie van VROM, SZW, BZK, EZ, Arbeidsinspectie, Rijkswaterstaat, Inspectie Verkeer & Waterstaat en brandweer. Uitkomst is dat de deelnemers unaniem achter de ambitie staan. Dit betekent dat de programmateams verder kunnen met het voorbereiden van de samenvoeging, maar dat er nog wel nadere informatie nodig is over de financiering ervan om een definitief besluit te kunnen nemen. Het overleg hierover zal medio januari 2011 plaatsvinden. Oftewel de verloving is een feit!

## Huwelijk

De ambitie is om een goed passende opzet van het toezicht te realiseren om daarmee bij te dragen aan een optimale beheersing van de risico's door de bedrijven op het gebied van veiligheid, arbeidsomstandigheden, milieu en water. De volgende stap is het voorbereiden van de trouwerij. Als cere-

moniemeester treden deelnemers uit het VT programmateam en het BRZO programmateam op. Zij zetten komende maanden een programma op voor de komende jaren en maken het 'huishoudboekje' verder op. Een belangrijke stap is het regionaal opzetten van een organisatie vanuit vier landsdelen. Daartoe hebben de zuidelijke provincies op BRZO-gebied al ervaringen opgedaan en zijn enkele provincies al even aan het experimenteren met gecombineerd afgestemd toezicht vanuit BRZO en VTC. Het is een uitdaging voor de provinciedeskundigen werkzaam in beide programma's om de komende maanden samen met de toezichtpartners een invulling te geven aan dit nieuwe gecombineerde programma. Daarnaast wordt er een programma voorbereid om de samenvoeging landelijk op vergelijkbare manier vorm te geven. Onderdelen die verder uitgewerkt moeten worden zijn bijvoorbeeld één loket voor de bedrijven, evenals een gezamenlijke ICT-tool voor rapportage en delen van informatie. Ook moet er één methodiek komen omtrent systeemgericht toezicht (zie elders in dit nummer) en gezamenlijke deskundigheidsbevordering. Dit betekent dat de komende tijd van alle deelnemende toezichthoudende partijen in de op te richten werkgroepen de nodige inzet zal worden gevraagd.

## Huwelijkse voorwaarden

Van groot belang is dat wat er ontstaat naadloos in een netwerk van omgevingsdiensten kan opgaan. Daartoe draait de kring projectleiders omgevingsdiensten vanaf de voorbereiding van het bestuurlijk overleg al mee in dit traject; men heeft zich bereid verklaard dat te willen blijven doen. Dit alles om ervoor te zorgen dat de 'huwelijkse voorwaarden' zo zijn, dat beide programma's als een nieuwe eenheid nog vele jaren door 'het toezichtleven' gaan. ●

Informatie: Marinus Jordaán, 070-8881293, [MJordaán@ipo.nl](mailto:MJordaán@ipo.nl)



# Op oriëntatie in Noord-Nederland

De jaarvergadering van de twaalf provinciale afdelingshoofden milieu, verenigd in de Brede Overleg en Adviesgroep Milieu (BOAG Milieu), vond dit jaar plaats in Noord-Nederland. Vanuit de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe is een programma aangeboden met veel aandacht voor actuele milieuthema's.



Foto: Albert Hahn

De provinciale afdelingshoofden beveiligd

Bij alle presentaties bleek dat de noordelijke samenwerking van groot belang is. Er wordt volop gebruik gemaakt van elkaars know-how en ervaringen. De afdelingshoofden hebben tijdens de 'drie provinciën tocht' onder meer gesproken over de organisatorische en inhoudelijke verwachtingen van het provinciaal milieubeleid in de toekomst.

## Groningen

Inhoudelijk is tijdens de eerste dag in Groningen met name stilgestaan bij het digestaatprobleem. Digestaat ontstaat, naast groene energie, als restproduct bij vergisting van dierlijke mest met restproducten. Dit laatste kunnen ook producten zijn die niet op de zogeheten positieve lijst staan. Hierdoor wordt het digestaat bestempeld tot afvalstof en mag het niet als mest worden uitgereden. Dit betekent een grote kostenpost en remt het stimuleren van groene energie. Met LNV en VROM moet een oplossing voor dit probleem gevonden worden. In een eerstkomend nummer van Milieu en Recht wordt hier ook op ingegaan.

Na de vergadering was er een moment van ontspanning in de vorm van een zeiltocht op het Paterswoldse meer. Terug aan de vergadertafel volgde een uitstekende presentatie over nut en noodzaak van de ondergrondse opslag van CO<sub>2</sub> (CCS, zie ook de special van Milieuwerk over klimaat, energie en ruimte). Zowel voor de transitie naar meer fossielvrije vormen van energie als voor het behalen van de klimaatdoelstellingen is ondergrondse opslag van CO<sub>2</sub> een haast noodzakelijke tussenstap. In het noorden zijn door het rijk 9 potentiële locaties aangewezen. Momenteel wordt voor negen locaties een Milieueffectrapport (Plan-Mer) opgesteld. Uiteindelijk wordt mede op basis van de Plan MER een definitieve keuze gemaakt voor een demonstratieproject in Noord-Nederland.

Verder werd op een inspirerende wijze inzicht gegeven in de meerwaarde van de Groninger Bodemvisie. Door het bijeen brengen van verschillende disciplines ontstaan kansen voor een duurzame benadering van bodem en ondergrond. Ingegaan is op de vier functies van de bodem: dragen, informeren, produceren en reguleren. Ook is gesproken over het proces om te komen tot de vorming van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en wat de andere provincies van deze ervaring kunnen leren.

Hierna volgde een eenvoudige doch voedzame maaltijd, met elementen uit Friesland (Bildtse preisoppe), Drenthe (turfjes) en Groninger mosterd. Een aantal mensen vervolgde de discussie aan de bar, terwijl anderen gebruik maakten van het zwembad en de sauna. Eén deelnemster kwalificeerde haar

badpak als 'inbraakvrij', een term die ik u niet wil onthouden...

## Drenthe

Vrijdagmorgen vertrok het gezelschap naar de NAM-locatie in Langelo. Hier wordt aardgas in de diepe ondergrond opgeslagen. Dit aardgas wordt 'bijgeschakeld' in koude periodes in de winter. Een presentatie vond plaats in een bunker die uit veiligheidsoverwegingen onder overdruk wordt gehouden. Hoewel de komst van de aardgasopslag tot veel beroering heeft geleid (Margreeth de Boer was als commissaris der Koningin van Drenthe tegen, en even later als minister van VROM voor... ) is veel gedaan om een goede landschappelijke inpassing te bereiken. Ook op andere plaatsen heeft de NAM hier nadrukkelijk oog voor. Zo wordt op de Waddeneilanden het bovengrondse deel geel geverfd (duinzandkleur). Ook wordt op boorputten op zee geëxperimenteerd met groen licht; daar komen de trekvogels niet op af. Nadeel is wel dat rood met groen licht zwart wordt, waardoor de brandblussers te weinig opvallen. Voor dit probleem wordt in overleg met Philips nog een oplossing gezocht. Een tweede inleiding handelde over de structuurvisie voor de ondergrond die de provincie Drenthe opstelt (zie Milieuwerk nr. 2-2010). Verder hebben de noordelijke provincies gezamenlijk een studie naar de potenties van de diepe ondergrond laten uitvoeren. Bepaalde ontwikkelingsmogelijkheden blijken met elkaar te conflicteren. Dit betekent dat de politiek keuzes moet maken wat men waar wil. Drenthe zet met name in op het stimuleren van geothermie. Voor de diepe ondergrond (- 400 meter) is het rijk overigens bevoegd gezag. In Drenthe is een structuurvisie Diepe ondergrond opgesteld, waarin mogelijkheden worden afgewogen en keuzes worden gemaakt. Het is nuttig dat de provincie weet wat waar kan en wat zij waar wil. Op die manier toon je je een serieuze gesprekspartner voor het rijk.

## Fryslân

Voor de invulling van het Friese inhoudelijke deel werd verkast naar Oudehaske, waar de OMRIN een presentatie gaf over de vuilinzameling en -verwerking. OMRIN verzorgt de inzameling van 17 gemeenten en de verwerking van 31 Friese gemeenten. De bouw van de reststoffen energiecentrale (REC) speelt hierbij een grote rol. Resultaat van de ingebruikname van de REC is dat de verwerkingskosten per ton afval van 144,80 euro (2006) worden teruggebracht naar 107,00 euro (2011). In Fryslân wordt kunststof niet aan de bron gescheiden; in Oudehaske doet men namelijk aan nascheiding. Verder wordt getracht de hoeveelheid afval te beperken; OMRIN exploiteert bijvoorbeeld een aantal kringloopwinkels. ●

Informatie: Albert Hahn, 058-2925190, a.hahn@fryslan.nl



Foto: Paul de Kler

# Impuls aan duurzame gebiedsontwikkeling

Op Duurzame Dinsdag is het Zuid-Hollandse programma 'Kwaliteitsimpuls Ruimte en Milieu 2010-2012' gelanceerd. Dit gebeurde op initiatief van de provincie in samenwerking met de milieudiensten DCMR, West-Holland, Midden-Holland, Zuid-Holland Zuid en Stadsgewest Haaglanden. Het programma biedt aanknopingspunten om vaart te zetten achter het operationaliseren van duurzame gebiedsontwikkeling.

Beeld van de kick-off bijeenkomst van het Zuid-Hollandse programma

De afgelopen jaren zijn al diverse pilots en projecten uitgevoerd op het terrein van duurzame, integrale gebiedsontwikkeling, met als doel milieuaspecten vroegtijdig, evenwichtig en met een zekere ambitie in het ruimtelijke planvormingsproces onder te brengen. Om deze integrale advisering te bevorderen, hebben de meeste diensten inmiddels een sectie of medewerkers Ruimte Ordening en Milieu. Maar er blijkt grote behoefte aan verdere ontwikkeling om een volgende stap te zetten in gebiedsgericht milieubeleid. Reden voor de provincie Zuid-Holland om hier een gericht programma voor te ontwikkelen, de 'Kwaliteitsimpuls Ruimte en Milieu 2010-2012'.

ten, regiodiensten, provincies, ministerie VROM en enkele betrokken adviesbureaus deel. Hier werd ook een eerste dummy van de uitgave '12 duurzame gebiedsontwikkelingen in Zuid-Holland ter inspiratie voor de 21ste eeuw' ingevlogen. Deze casestudy wordt door de TU-Delft uitgevoerd en geeft aan de hand van verschillende herstructurerings- en nieuwbouwprojecten een reflectie op verleden, heden en toekomst van de Zuid-Hollandse aspiraties op het raakvlak van ruimtelijke ordening en milieu. Het boekwerkje rolt eerdaags van de persen en is bedoeld om overheden, projectontwikkelaars, stedenbouwkundigen, etc. te informeren en inspireren.



Foto: Paul de Kler

## Documentatie

In een informatiebrochure en een netwerkblad worden de ins & outs van de kwaliteitsimpuls toegelicht (zie [www.zuid-holland.nl/kwaliteitsimpuls](http://www.zuid-holland.nl/kwaliteitsimpuls)). Op de betreffende webpagina is ook de lijst van contactpersonen in de Zuid-Hollandse Leerkring Gebiedsgericht Maatwerk - Milieudiensten geplaatst. Binnenkort volgen de hand-outs van presentaties, verslagen van workshops van de kick-off bijeenkomst, evenals samenvattingen van casestudy van de TU-Delft. ●

Informatie: [Werncke Husslage](mailto:wjg.husslage@pzh.nl), 070-4417844, [wjg.husslage@pzh.nl](mailto:wjg.husslage@pzh.nl)



## Overeenkomsten

Hoofddoel van het programma is het optimaliseren van (milieu)kwaliteiten in de ruimtelijke planprocessen van alle Zuid-Hollandse gemeenten. De vier milieudiensten en Stadsgewest Haaglanden hebben elk een voorstel geformuleerd om de beoogde kwaliteitsimpuls concreet in te vullen voor de eigen regio, passend in het perspectief van vijf toekomstige Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Op basis van de voorstellen zijn vijf samenwerkingsovereenkomsten opgesteld om tot uitvoering te komen. Deze worden voor 50% gefinancierd uit het interbestuurlijke programma *Leren voor Duurzame Ontwikkeling en Zuid-Hollandse Milieuprogramma's*, zoals Externe Veiligheid, Luchtkwaliteit, Klimaat en Energie.

## Casestudy

Aan de kick-off bijeenkomst op 7 september namen genodigden van gemeen-

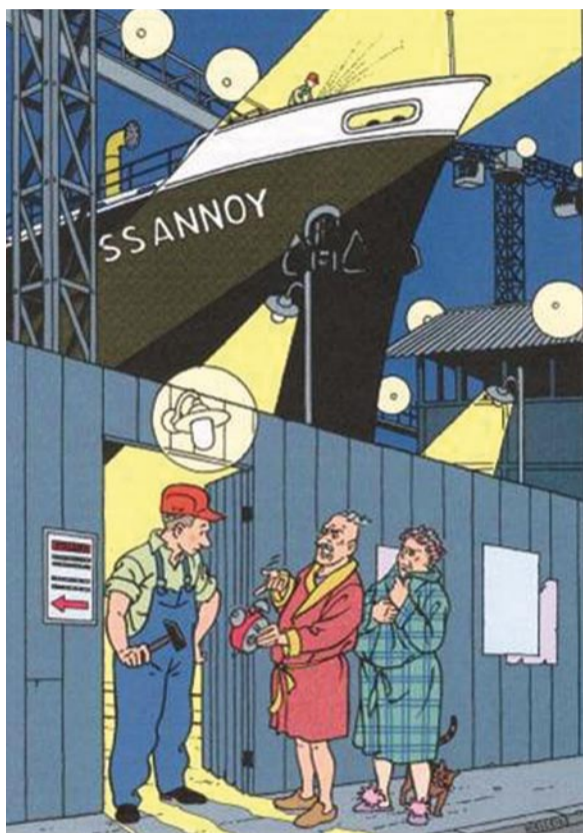
## Leidraad Utrecht

Naast Zuid-Holland werken ook andere provincies aan het structureel verankeren van water- en milieukwaliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de provincie Utrecht vormde het belang hiervan aanleiding om hiervoor een leidraad te ontwikkelen. Hierin heeft de provincie specifiek voor de Utrechtse situatie instrumenten ontwikkeld die gemeenten kunnen helpen bij het versterken van het integrale karakter van hun ruimtelijke planvorming. Centraal staan de toepassing van de lagenbenadering, gebiedsgericht milieubeleid en de watertoets. De provincie gaat de 29 Utrechtse gemeenten de komende drie jaar ook met tenminste één concreet plan ondersteunen. Daarnaast worden aan alle betrokkenen cursussen en workshops over duurzame gebiedsontwikkeling gegeven.

# Verlichting voor knelpunten industrielawaai

Al geruime tijd zijn er uitvoeringsproblemen op het gebied van de zonering van geluidshinder. Met als gevolg dat een aantal industrieterreinen ongewild op slot zit. De Crisis- en Herstelwet biedt verlichting, maar niet meer dat.

De problemen met de zonering van geluidshinder stapelen zich op. Tot grote ergernis van ondernemend Nederland, want bedrijfseconomisch gewenste activiteiten kunnen hierdoor geen doorgang vinden. De oplossing moest komen in een wijziging van de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer. De wijzigingen op de wet die momenten in voorbereiding zijn, SWUNG (Samen Werken aan de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid) kent veel haken en ogen en is voorlopig nog niet tot wet verheven. De provincies hebben daarom al in 2008 de belangrijkste problemen benoemd die op korte termijn om een antwoord vroegen.



## Deeloplossingen

Met de komst van de Crisis- en Herstelwet lijkt een deel van de problemen in de uitvoering van het geluidzonebeheer opgelost te zijn. In de praktijk worden op dit moment de mogelijkheden daartoe volop verkend. Zo beoogt het gewijzigde artikel 8.8 van de Wet milieubeheer een oplossing te bieden bij:

*Akoestisch volle industrieterreinen.*

Wanneer een gemeente een geluidreductieplan opstelt, kan onder voorwaarden op een akoestisch vol industrieterrein - terreinen die aan hun geluidsplafond zitten - weer vergunning worden verleend aan bedrijven die geen bijdrage aan de overschrijding leveren.

*Andere omschrijving van het begrip 'industrieterrein'.* Met de nieuwe definitie wordt het mogelijk om een akoestische optimale indeling binnen een gezonde industrieterrein te maken.

*Vaststellen van hogere grenswaarden in de procedure voor uitwerking of wijziging van een bestemmingsplan.* Dit was nooit mogelijk,

waardoor reeds in het oorspronkelijke (globale) bestemmingsplan de geluidswaarden vastgelegd moesten worden. Dit gebeurde dus zonder dat de locatie van de geplande woningbouw of de emissie van nog te vestigen bedrijven bekend was.

## Onopgeloste problemen

Voor een aantal problemen zal een wetswijziging van de Wet geluidhinder, Wet milieubeheer of Wet Omgevingsrecht echter uitkomst moeten bieden. Deze liggen vooral in de afstemming tussen deze



Foto: Michiel Wijnbergh

wetten. Het gaat dan achtereenvolgens om:

Erkenning in de Wet milieubeheer van het zonebeheersplan als toetsingsgrond voor de vergunningverlening;

Of en op welke wijze AMvB-inrichtingen bij het zonebeheer betrokken moeten worden;

Het verschil in status van bedrijfswoningen op al dan niet gezoneerde industrieterreinen. ●

De inzet van de provincies zal zijn dat deze punten in ieder geval bij de verdere uitwerking van SWUNG 2 ter hand worden genomen.

Informatie: Susan Kreuger, 030-2583117,  
Susan.Kreuger@provincie-utrecht.nl



KORT

## Inzetten ambassadeursoorten

Ambassadeursoorten zijn een leuke en effectieve manier om bij een groot publiek aandacht te vragen voor biodiversiteit. Het project 'gemeentelijke ambassadeursoorten' roept alle Nederlandse gemeenten op om hiertoe één of meer planten- of diersoorten te kiezen.



Deze kunnen vervolgens worden gebruikt in communicatie- en educatieve activiteiten. Ook zijn de ambassadeursoorten inzetbaar voor de

ontwikkeling van plannen gericht op behoud of herstel van de soorten en hun leefgebied. Het project wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband van NovioConsult, SOVON Vogelonderzoek, De Vlinderstichting, RAVON, de Zoogdiervereniging, FLORON en de BWLG en wordt ondersteund met een bijdrage van de Coalitie Biodiversiteit. Om gemeenten te stimuleren en te ondersteunen is een landelijke website ontwikkeld. Gemeenten die willen meedoen krijgen een gemeentepagina op de website. Om gemeenten te ondersteunen bij het kiezen en gebruiken van een ambassadeursoort biedt de website een handreiking en praktijkvoorbeelden. Informatie: [www.ambassadeursoorten.nl](http://www.ambassadeursoorten.nl).

## Innovaties in 't kwadraat

Nieuwe technieken kunnen emissies van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten verminderen. Toch blijven te hoge emissies in een aantal teelten

problemen veroorzaken voor de waterkwaliteit. Een grote stap is mogelijk door het slim combineren van verschillende innovaties. In de KRW-pilot 'Innovaties in 't kwadraat' werken innovatieve bedrijven en telers samen aan een duurzaam teeltsysteem in prei, peren en aardbeien. Zeven innovatieve bedrijven hebben onder leiding van CLM en DLV Plant de handen ineen geslagen. Zij brengen diverse technieken in. De bedrijven gaan deze uitdaging aan samen met twaalf telers in Brabant, Gelderland en Utrecht. Waterschappen, provincies, landbouwbedrijfsleven en het Agentschap NL ondersteunen het project. Belangrijke vragen die in de pilot aan de orde komen, zijn: Hoe kan het combineren van innovaties een maximaal effect geven? In hoeverre kunnen de innovaties elkaar versterken en samen de beoogde waterkwaliteit realiseren? En net zo belangrijk: Levert dat ook een kwalitatief goed product en besparingen op voor de telers? ●

## Aanpak stikstofprobleem

Rijk en provincies hebben flinke stappen gezet voor een effectieve aanpak van de stikstofproblemen in en nabij Natura 2000-gebieden. Het Rijk neemt extra generieke maatregelen om de stikstofbelasting terug te dringen en gaat samen met de provincies aanvullende pakketten met maatregelen uitwerken. Inzet is dat (economische) ontwikkeling in de omgeving van Natura 2000-gebieden mogelijk blijft en de natuur goed beschermd wordt.

Rijk en provincies hebben ook afspraken gemaakt over de werkwijze om de waterconditie in de Natura 2000-gebieden te verbeteren. Ook is er een handreiking vastgesteld die er voor moet zorgen dat de sociaal-economische belangen in de beheerplannen voldoende aandacht krijgen. Een en ander staat verwoord in het Voorlopig Programma Aanpak Stikstof dat aan de Tweede Kamer is aangeboden. Het voorlopige pro-

gramma geeft inzicht in de huidige omvang van de stikstofdepositie.

Het programma geeft verder een beeld van het effect van de maatregelen om de uitstoot van landbouw, verkeer en industrie verder te verlagen. Dit beeld laat zien dat met het huidige beleid al een behoorlijke daling van de stikstofdepositie wordt gerealiseerd. Voor de agrarische sector wordt een aanvullend pakket maatregelen aangekondigd. Het gaat bijvoorbeeld om het aanscherpen van emissie-eisen voor nieuwe stallen voor varkens en pluimvee en de introductie van emissie-eisen voor stallen voor melkvee en vleeskalveren. De inzet is verder gericht op het gebruik van veevoer dat er voor zorgt dat het vee minder ammoniak uitstoot. ●



Foto: Merlin Dalemans

# Systeemtoezicht volop in ontwikkeling

Nieuwe manieren van toezicht houden staan volop in de belangstelling. Dat geldt vooral voor systeemtoezicht, waarbij het toezicht binnen bedrijven mede wordt afgestemd op het eigen managementsysteem. De provincie Noord-Brabant timmert op dit gebied flink aan de weg.

Toezichthouders kunnen met systeemtoezicht beter afstemmen op de spanningen van bedrijven om risico's te beheersen en regels na te leven. Belangrijker is misschien nog wel dat bedrijven ook geprikkeld worden zich te verbeteren en maatschappelijke belangen te borgen. Hierbij kan de toezichthouder gebruik maken van het managementsysteem van het bedrijf.

### Andere rol toezichthouder

Systeemtoezicht is geen oplossing voor alles. Het heeft alleen zin als het bedrijf een degelijk managementsysteem heeft, dit toepast en op orde houdt. Veel bedrijven in de procesindustrie hebben al managementsystemen die slechts kleine aanpassingen vergen om aan de eisen te voldoen. Verschillende mensen wijzen er echter op dat systeemtoezicht nooit alleen maar een papieren controle kan zijn. Er moet ook altijd nog op de output worden gecontroleerd, al is het maar steekproefsgewijs. De VROM-Inspectie spreekt in deze over systeemgericht toezicht.

lopen uiteen. Ook is er discussie over de vraag of vertrouwen een rol speelt bij systeemtoezicht. Als dat al het geval is, mag systeemtoezicht in elk geval niet worden gebaseerd op blind vertrouwen.

### Symposium

Op 2 juni organiseerde het Erasmus Instituut Toezicht & Compliance (EITC) samen met de provincie Noord-Brabant een goedbezocht symposium over systeemtoezicht in de procesindustrie. Aanleiding was het project Systeemgericht Toezicht van de provincie Noord-Brabant, waaraan inmiddels meer dan vijftig inrichtingen deelnemen. Zo'n 130 deelnemers kwamen naar het provinciehuis in Den Bosch voor een boeiend programma met sprekers uit de wetenschap, de overheid en het bedrijfsleven. Gedeputeerde én gastvrouw Cora van Nieuwenhuizen was enthousiast over systeemtoezicht. Zij gaf aan dat je er bij het toezicht op grote bedrijven eigenlijk niet meer omheen kunt. Immers, bedrijfsprocessen en regels worden steeds complexer, terwijl de capaciteit van het toezicht onder druk staat.

Tijdens het symposium is gediscussieerd over uiteenlopende thema's. Aan de orde kwamen onder meer de rol van vertrouwen, het spanningsveld van enerzijds de open relatie tussen bedrijf en overheid en sancties en ook de relatie met wetgeving en vergunningsvoorschriften. Sprekers waren Aletta Blomberg (Erasmus Universiteit), Sabine Gabriël-Breukers (Universiteit Tilburg), Paul van Lieshout (Arbeidsinspectie), Guido van der Meij (VROM-Inspectie), Frans Mutsaers (SITA), Henri Lopes Cardozo (AkzoNobel) en Martin de Bree (EITC/Next Step Management). Binnenkort verschijnt een bundel met bijdragen van de sprekers.

### Landelijke werkgroep

Een landelijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van onder andere de VROM-Inspectie, Arbeidsinspectie, Rijkswaterstaat, provincies en bedrijfsleven buigt zich over de invoering van systeemtoezicht in de industrie. Trekker van deze werkgroep is Marinus Jordaan namens het IPO. Hij heeft deze rol per 1 juli 2010 overgenomen van Kees Huizinga van de VROM-Inspectie. ●

Informatie: Paul Meerman, tel. 073-6812317, e-mail: pmeerman@brabant.nl



De sprekers van het symposium achter de discussietafel, met rechts dagvoorzitter Edith van Bellen-Weijnen.

Dit vraagt een andere rol van de toezichthouder. In tegenstelling tot traditioneel toezicht, bemoeit hij zich met de vraag hoe het bedrijf de regels naleeft. Nog even afgezien van de extra competenties die dit vraagt, rijst de vraag of dit de taak van de overheid is. De opvattingen hierover in het bedrijfsleven

# Handboek licht/ donker op Schakeldag

Een breed publiek kan tijdens de Schakeldag van Infomil, op 2 november in Utrecht, kennismaken met het Handboek licht/donker en de toepassingen hiervan.

Het Handboek licht/donker vloeit voort uit het interprovinciale project rond de bescherming van het donker. Diverse organisaties hebben het Handboek in digitale vorm op hun website geplaatst, zoals IPO-monitoringportaal, VNG, Infomil, Platform Lichthinder en de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde.

## Rekenmodel

Inmiddels heeft de projectgroep opdracht gegeven voor de ontwikkeling van een gebruiksvriendelijk rekenmodel. Hiermee kunnen indicatieve berekeningen gemaakt worden van hemelhelderheid en horizonvervuiling door lichtbronnen. Dat wordt wereldwijd het eerste instrument waarmee deze onderwerpen kwantitatief onderbouwd kunnen worden. Het instrument is toepasbaar bij gebiedsontwikkeling, om de kwaliteit van de leefomgeving te versterken en bij grijze en groene vergunningverlening. Naast het IPO levert ook het ministerie van VROM een financiële bijdrage aan deze ontwikkeling. ●

*Informatie: Wim Gerritsen (provincie Overijssel, tel. 038-4997507) en Marian van Asten (provincie Utrecht, tel. 030-2582291).*

handboek licht/donker

beleid en uitvoerings-  
instrumenten voor  
provincies

Interprovinciaal Overleg ip<sup>o</sup>

KORT

## Jaarverslag Bodemsanering

Het onlangs verschenen Jaarverslag Bodemsanering 2009 geeft een positief beeld van de ontwikkelingen bij bodemsaneringsoperaties.

Het verslag is onder leiding van het Bodeminformatiebeheer door Bodem+ opgesteld in samenwerking met het IPO, de VNG, VROM en het RIVM. In 2009 zijn er bijna 2.000 saneringen afgerond. Het totale aantal afgeronde saneringen blijft stijgen. Ook worden steeds meer saneringen uitgevoerd onder het Besluit Uniforme Saneringen (BUS). Ongeveer de helft van de afgeronde saneringen in 2009 is onder deze regeling uitgevoerd. In 2009 is de multiplier (de verhouding tussen totale uitgaven en de uitgaven uit het Rijksbudget) uitgekomen op 2,3. Dit is één van de hoogste uitkomsten in de afgelopen 10 jaar. Het jaarverslag bevat ook informatie die de overheden ter beschikking hebben gesteld voor de sturing van de bodemsaneringsoperatie. ●

## Cradle to Cradle Network

Op 8 juli vond in Maastricht de officiële aftrap van het Cradle to Cradle Network plaats. C2CN, zoals de afkorting luidt, is een groot Europees project, waarvan de provincie Limburg de leadpartner is. Volgens het Cradle to Cradle principe - letterlijk: van de wieg tot de wieg - is het mogelijk om te produceren en te consumeren zonder afval te maken of bodemvoorraden aan te tasten. De natuur zelf toont ons immers elk jaar hoe je kringlopen sluit. Naar de startbijeenkomst kwamen deelnemers uit de tien Europese

partnerlanden en van de Europese Commissie. Gedeputeerde Kersten schetste de noodzaak om goed in te spelen op de steeds snellere veranderingen in onze maatschappij. "Een hoge levensstandaard blijft voor de regio's en lidstaten van Europa alleen weggelegd, als wij alert zijn op die veranderingen en leren innoveren op een manier die economisch, sociaal en ecologisch verantwoord is. Gezonde gebouwen, maatschappelijk verantwoorde producten, een goede gebiedsontwikkeling. Dat kan, mits we binnen onze regio's met alle relevante partners, zij het bedrijven, ontwerpers, wetenschappelijke instellingen of overheden, samenwerken. Maar daarmee zijn we er niet. We zullen ook de potenties van de andere Europese regio's moeten mobiliseren. Want enkel samen staan we op de wereldschaal sterk. Daarom zullen alle Europese partners laten zien wat hun regio inmiddels op het gebied van Cradle to Cradle gedaan heeft." ●

## Lancering online bodem-energietool

De provincie Noord-Holland heeft een digitale tool gelanceerd die de kansen, kosten en terugverdientijden van warmte-koude opslag voor een bouwlocatie berekent. Met de WKO-tool wil de provincie deze duurzame techniek extra bevorderen, door initiatiefnemers van bouwprojecten vroegtijdig inzicht te geven in de kansen. Beleid en regelgeving, benodigde investeringen en terugverdientijden worden per locatie aangegeven. Gebruikers kunnen zelf aangeven voor welk doel WKO gebruikt wordt: woning- of

utiliteitsbouw. Ook kan de gebruiker verschillende parameters, zoals de gas- en elektriciteitsprijs, instellen. Het ministerie van VROM en IF Technology, het bedrijf dat de WKO-tool in opdracht van de provincie ontwikkelde, werken nu ook samen om de bodemgegevens van het hele land nog deze zomer in een WKO-tool te verwerken. De applicatie is te vinden via [www.noord-holland.nl/wko](http://www.noord-holland.nl/wko). ●

## Start Zeeuws energieloket

Begin juli is het Zeeuwse Energieloket gelanceerd. Dit is een op maat gemaakte website waarop alle actuele - algemene en Zeeland specifieke - informatie over energiebesparing in woningen en bedrijfspanden staat. Tegelijkertijd wordt een Zeeuwse energiepremieregeling geïntroduceerd. Woningeigenaren uit deelnemende Zeeuwse gemeenten kunnen daarmee, bovenop de subsidies van het Rijk, nog eens 700 of 1.400 euro extra subsidie krijgen voor energiebesparende maatregelen in hun huis. Zowel het digitale loket als de premieregeling sluiten volledig aan bij de systematiek en opzet van de nationale energiebesparingsaanpak Meer Met Minder. Het Zeeuwse Energieloket is een gezamenlijk project van de provincie Zeeland, de deelnemende gemeenten binnen die provincie en Meer Met Minder (MMM). Chris Buijnes, algemeen directeur van Meer Met Minder, is bijzonder te spreken over de samenwerking met het Zeeuwse: "Vaak horen we van huiseigenaren dat het lastig is om lokale en provinciale informatie en subsidie te

rijmen met nationale regelingen. Dat komt dan omdat de voorwaarden verschillen. De Zeeuwse provincie en gemeenten hebben volledig de aansluiting gezocht bij de methodiek van onze nationale MMM-stimuleringspremie, zodat er geen enkele ruis tussen de beide regelingen zit. Dat maakt het voor de consument een stuk makkelijker." Informatie: [www.energieloket.nl/zeeland](http://www.energieloket.nl/zeeland). ●

## Communicatie windprojecten

Communicatie speelt een belangrijke rol bij het creëren van draagvlak voor windenergieprojecten op land. Serieus en vroegtijdig communiceren met betrokkenen kan cruciaal zijn bij de acceptatie van een project. Om gemeenten, provincies en andere initiatiefnemers hierbij te helpen, is in opdracht van Agentschap NL de 'Leidraad communicatie windenergie ontwikkeld'. "Weerstand tegen veranderingen is heel natuurlijk. En windturbines hebben een impact op de omgeving. Het is dus begrijpelijk dat betrokkenen niet meteen staan te juichen bij een windproject in de directe omgeving", vertelt Quirin Sluijs van Agentschap NL. "Er moet dus zeer zorgvuldig en in een vroeg stadium gecommuniceerd worden met alle betrokkenen." De Leidraad communicatie wil iedereen die betrokken is bij de realisatie van windenergie helpen bij de communicatie. "De windteams van Agentschap NL werden regelmatig benaderd met communicatievragen. Er bleek een grote behoefte aan voorbeelden, ervaringen van anderen en tips. Daar

zijn we mee aan de slag gegaan", aldus Sluijs. "De Leidraad geeft voor iedere fase in een windenergieproject - van idee tot realisatie - de communicatieonderwerpen aan met bijbehorende voorbeelden. De gebruiker moet zelf de basis 'aankleden' tot een projectspecifiek communicatieplan." De Leidraad is te vinden op [www.windenergie.nl](http://www.windenergie.nl). ●

## Staatssteun voor CO<sub>2</sub>-afvang

De Europese Commissie heeft de Nederlandse autoriteiten toestemming gegeven een subsidie van 10 miljoen euro toe te kennen aan Nuon Energy Sourcing NV, voor een demonstratieproject van CO<sub>2</sub>-afvang. Het project zal worden uitgevoerd bij de Nuon-centrale in Buggenum in Zuid Limburg. Het project is gericht op de optimalisering van de energie-efficiëntie van CO<sub>2</sub>-afvang, met het oog op grootschalige toepassing in de elektriciteitssector. Nuon zal de technologie mogelijk ook toepassen in de grootschalige IGCC Magnum-centrale, die in Eemshaven, in de provincie Groningen zal worden gebouwd. Het Buggenum-project wordt uitgevoerd in samenwerking met de Technische Universiteit Delft, ECN, KEMA en TNO. Nuon zal de resultaten van het project delen met de Nederlandse autoriteiten en verspreiden via academische partnerschappen, conferenties en vakfóra. ●

# Van papieren Hinderwet naar digitale omgevingsvergunning



Al vanaf 1875, toen de Hinderwet in werking trad, zijn er wetgevende regels rondom milieu. Nu, 135 jaar later, wordt vanaf 1 oktober 2010 de juridische basis voor vergunningen gevormd door de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De stapels papier zijn omgezet in Mb's. Zijn de provincies klaar voor deze nieuwe uitdaging? Een korte rondgang langs drie provincies.

De Hinderwet vormde de basis voor het afgeven van vergunningen om hinder te voorkomen en werd in 1993 vervangen door de Wet Milieubeheer. Deze wet is ruimer dan de Hinderwet: het ging niet meer alleen om het voorkomen van hinder, maar ook over bescherming van het milieu. Jongste ontwikkeling is dat de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) vanaf nu de juridische basis vormt voor vergunningen vanaf 1 oktober.

## Klaar of niet?

Met de komst van de Wabo zijn de stapels papier definitief verleden tijd. Het nietje is vervangen door een virtuele bijlage. Jaren van voorbereiding ging eraan vooraf, met ups en downs en zeker ook hele zware laatste maanden. "Natuurlijk zijn we klaar voor de Wabo", zegt Wijtze Barkhuijsen projectleider van de provincie Zeeland. "Maar we hebben niet de illusie dat we niet tegen allerlei probleempjes op zullen lopen. Maar die gaan we, zeker weten, gaandeweg gewoon oplossen!" Karin van der Vaart (programmamanager Noord-Holland) laat weten: "Onze organisatie is in hoofdlijnen klaar, hoewel de techniek en de praktische detailafspraken met gemeenten en waterschappen de komende maanden nog veel aandacht zullen vragen". Johnny de Vos, projectleider Wabo vanuit Drenthe, vult aan: "Of we klaar zijn, dat kunnen we alleen maar hopen. We hebben ons best gedaan, maar op het laatste moment moeten er nog wel wat puntjes op de 'i'. Ook is de afgelopen tijd steeds weer gebleken dat er nieuwe beren op de weg liepen. De ene keer bleken het gewoon Teddyberen te zijn, een enkele andere had de beer het formaat van een grizzly."

## Van hectisch tot procesmatig

De afgelopen maanden hadden de drie projectleiders nog tal van problemen op te lossen, variërend van onzekerheid over de datum van inwerkingtreding tot haperingen met de ICT. Wijtze Barkhuijsen heeft die periode als uitermate hectisch ervaren. "Het was hollen of stilstaan. Eigenlijk zoals het proces in Zeeland vanaf het begin van het Wabo-traject is gegaan. Ik stuitte op zowel onbegrip en onredelijkheid als begrip en op competentiestrijd tussen bevoegd gezag. Kortom, niet verrassend, maar intern is iedereen steeds vol enthousiasme verder gegaan." Johnny de Vos heeft soortgelijke ervaringen. "We zijn in Drenthe van een houding 'het was nix. het is nix en het wordt nix' gegaan naar een houding: het komt er toch en laten we er van maken wat er van te maken valt. Niet meer zeuren over problemen, maar het zoeken naar de oplossingen."

Noord-Holland ging er juist weer veel procesmatiger mee om. Karin van der Vaart: "Direct na het bericht dat de Wabo daadwerkelijk doorging hebben we een duidelijke prioritering in de werkzaamheden aangebracht. Er was op dat moment al duidelijk dat een deel van de antwoorden voor 1 oktober op hoofdlijnen zou blijven. Om die reden hebben we per unit een achterwacht aangesteld, die zich in detail in de Wabo heeft verdiept en als aanspreekpunt fungeert voor de collega's. We komen nog steeds veel praktische vragen tegen, die we gaandeweg oplossen."

## Toekomstverwachtingen

Wat verwachten de drie provincies voor de toekomst? De Vos: "Mijn wens is dat het oorspronkelijke doel, namelijk verlaging van de administratieve lasten, weer boven komt. Bij al het geregeld zijn die uit het oog verloren. Ik denk ook dat na een jaar proefdraaien we de burger en het bedrijfsleven datgene kunnen bieden wat oorspronkelijk de gedachte was. Maar op korte termijn is het nog wel van 'leuker kunnen we het niet maken en makkelijker ook nog niet'." Noord-Holland heeft een zelfde soort wens: "Stroomlijnen van de wet en het gladstrijken van de processen, zodat de doelen ervan ook in de praktijk eenvoudiger kunnen worden gerealiseerd." Meer begrip voor de mensen die met de Wabo werken is de hartenkreet van Wijtze Barkhuijsen: "Ik wens goed werkende Regionale Uitvoeringsdiensten! Diensten waar kwaliteit voorop staat en waar we niet gedwongen worden door onkunde en bezuinigingen om op een uurtje/factuurtje methode te moeten werken!"

## Ervoor gaan

In Drenthe is de introductiedatum een normale werkdag. Ook in Zeeland doet men waarschijnlijk niets speciaals. Noord-Holland daarentegen heeft op maandag 4 oktober een directiebrede aftrap van het werken met de Wabo, zo meldt Karin van der Vaart: "Er zijn korte presentaties; er wordt teruggeblikt en een doorblik naar de toekomst gegeven. Met koffie en taart luiden we de Wabo in. De boodschap is: we gaan ervoor!" ●

Informatie: Reinette Kiès, 070-8881296, RKies@ipo.nl



Foto: Michel Wijnbergh.

# Geen verregaande verlaging emissies

De Europese milieuministers hebben op 25 juni een akkoord bereikt over de 'Richtlijn inzake industriële emissies'. Naar verwachting treedt de richtlijn nog dit jaar in werking. Ook moet deze in 2012 in nationale regelgeving zijn omgezet. In de Nederlandse uitvoeringspraktijk verandert er weinig.

De Europese Commissie lanceerde op 21 december 2007, na twee jaar voorbereiding, een voorstel voor een vernieuwde IPPC-Richtlijn met betrekking tot industriële emissies (IPCC: Integrated Pollution Prevention and Control). Deze omvat een integratie van de IPPC-Richtlijn met zes andere richtlijnen, te weten de Richtlijn grote stookinstallaties, de Afvalverbrandingsrichtlijn, de Oplosmiddelenrichtlijn en drie Richtlijnen voor de titaniumdioxide-industrie. Vlak voor de zomer bereikten de Europese milieuministers een akkoord over het voorstel.

## Veranderingen

Belangrijkste vernieuwing is dat milieuvergunningen worden aangescherpt, ook die voor grote stookinstallaties zoals energiecentrales. De milieueisen moeten gebaseerd zijn op beste beschikbare technieken, en zijn gedocumenteerd in zogeheten BREF-documenten (referentiedocumenten over best beschikbare technieken). Hierin staat wat de meest milieuvriendelijke technieken zijn die een bedrijf kan toepassen. Strenger dan de BREF's mag altijd, minder streng alleen met motivering. De minimumeisen mogen echter nooit overtreden worden. Vergunningen moeten getoetst en eventueel binnen vier jaar na een nieuwe, gewijzigde BREF aangepast worden. De installaties moeten dan ook aangepast zijn, maar een redelijke overgangstermijn lijkt eveneens mogelijk. Inhoud, totstandkoming en kwaliteitsborging van de BREF's worden in de Richtlijn vastgelegd.

Voor grote stookinstallaties (Large Combustion Plants) geldt de integratie en aanscherping van de LCP-Richtlijn. De normen in deze richtlijn gelden als minimumeis. Dit betekent een harde grens voor het afwijken van de BREF's. Voor bepaalde installaties gelden uitzonderingen en overgangsbepalingen.

Ook de reikwijdte van de richtlijn is verduidelijkt en uitgebreid. Zo vallen ook diervoeders, levensmiddelen, gevaarlijk afval en afvalwater hieronder. De uitbreiding geldt onder meer voor afvalactiviteiten als composteren, vergisten, shredders, verbranden en voorbehandeling, maar ook voor houtverduurzaming, platen en panelen. Dit betekent een toename van 10 tot 20 procent, oftewel zo'n 250 tot 450 bedrijven. Andere belangrijke onderdelen van de nieuwe richtlijn zijn het programmatisch handhaven, een nul- en eindbodemonderzoek en een inspectiefrequentie van eenmaal per jaar, tenzij vaker nodig blijkt te zijn.

Teleurstellend is dat pogingen om de emissies verdergaand te verlagen, niet gelukt zijn. Wel kan de Europese Commissie de eisen verder aanscherpen als de stand van de techniek daar aanleiding toe geeft. Verder stelt de richtlijn nu ook eisen aan inspectie en handhaving.

## Consequenties

Al met al zijn er voor Nederland eigenlijk weinig consequenties en spreekt vooral de verduidelijking tot de verbeelding. Veel bedrijven zijn reeds op BREF-niveau en de bodem- en inspectiebepalingen in de richtlijn sluiten aan bij de Nederlandse situatie. VROM is inmiddels gestart met de implementatie van de nieuwe richtlijn in de Nederlandse wet- en regelgeving. Na deze implementatie moet het bevoegd gezag een en ander gaan toepassen bij vergunningverlening en toezicht. ●

Informatie: Yolanda Waas, 010 2468 237, [yolanda.waas@dcmr.nl](mailto:yolanda.waas@dcmr.nl)



Foto: Michiel Wijnbergh.